

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

ONDERZOEK NAAR KWALITEITSVERBETERING

Hervormd Lyceum Zuid VWO

Plaats : Amsterdam
BRIN nummer : 02AR|C1
BRIN nummer : 02AR|00|VWO
Onderzoeksnummer : 291145
Datum onderzoek : 22 november 2016
Datum vaststelling : 25 januari 2017

1. INLEIDING

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 22 november 2016 een onderzoek naar de kwaliteitsverbetering uitgevoerd op Hervormd Lyceum Zuid, afdeling vwo om een oordeel te kunnen uitspreken over de kwaliteit van het onderwijs op deze afdeling en over de naleving van wet- en regelgeving.

Aanleiding

De aanleiding voor dit onderzoek is het volgende.

Tijdens het kwaliteitsonderzoek, dat is uitgevoerd op 26 en 27 maart 2015 stelde de inspectie tekortkomingen vast in de onderwijsresultaten, het onderwijsproces en de kwaliteitszorg op de afdeling vwo van Hervormd Lyceum Zuid. Deze zijn beschreven in het inspectierapport dat is vastgesteld op 11 juni 2015. De kwaliteit van het onderwijs is toen als zwak beoordeeld en wij hebben ons toezicht geïntensiveerd.

Op 12 april 2016 heeft er een tussentijds kwaliteitsonderzoek plaatsgevonden. Hierbij is, ondanks de positieve ontwikkeling in de onderwijsresultaten, besloten het traject voort te zetten, vanwege de nog aanwezige tekortkomingen in de kwaliteitszorg en de op handen zijnde grote veranderingen in de aansturing van de school.

Om na te gaan in hoeverre de eerder vastgestelde tekortkomingen zijn opgeheven en of de kwaliteit van het onderwijs weer voldoende is, voeren we nu een afsluitend onderzoek naar de kwaliteitsverbetering uit.

Conform de uitgangspunten van het programmatisch handhaven onderzoekt de inspectie tevens standaard of wordt voldaan aan bepaalde wettelijke voorschriften.

Onderzoeksopzet

Het onderzoek naar de kwaliteitsverbetering bestaat uit de volgende activiteiten:

- Wij hebben relevante documenten van en over de school geanalyseerd.
- Schoolbezoek, waarbij wij in een aantal lessen de onderwijspraktijk hebben geobserveerd.
- Wij hebben gesprekken gevoerd met het management, leraren, zorgfunctionarissen en leerlingen.
- Aan het eind van het schoolbezoek heeft de inspectie de bevindingen van het onderzoek besproken met de directie en bestuur.

Tijdens het onderzoek hebben wij de nog onvoldoende indicatoren beoordeeld; dit betrof de indicatoren 8.2 en 8.3 van het aspect 'Afstemming op verschillen tussen leerlingen' en indicatoren 13.2 en 13.3 van het aspect 'Bewaking kwaliteit onderwijsproces'. De overige reeds voldoende beoordeelde kernindicatoren zijn geverifieerd.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staat de conclusie van het onderzoek, waaronder het vervolgtoezicht. In hoofdstuk 3 beschrijven we de bevindingen uit het onderzoek in de vorm van een kwaliteitsprofiel. Dit wordt gevolgd door een paragraaf waarin het oordeel van de inspectie wordt toegelicht en waar mogelijk de schoolontwikkeling in samenhang wordt beschreven.

2. CONCLUSIE EN TOEZICHTARRANGEMENT

Een onderzoek naar de kwaliteitsverbetering zoals wij hebben uitgevoerd, heeft tot doel om te beoordelen of de kwaliteit van het onderwijs weer van voldoende niveau is en of aan alle afspraken is voldaan die in het toezichtplan zijn vastgelegd.

Onze conclusie voor het Hervormd Lyceum Zuid, afdeling vwo is als volgt:

Kwaliteit

Wij kennen aan de afdeling vwo van het Hervormd Lyceum Zuid het basisarrangement toe. De kwaliteit van het onderwijs is weer voldoende. Dit betekent dat de school niet langer onder intensief toezicht valt.

Naleving

Wij concluderen tevens dat er geen tekortkomingen zijn in de naleving van de wettelijke voorschriften die zijn gecontroleerd.

3. BEVINDINGEN

In dit hoofdstuk leest u de bevindingen uit ons onderzoek, op basis waarvan we tot onze conclusie over de kwaliteit van de onderzochte aspecten zijn gekomen. Eerst ziet u het kwaliteitsprofiel waarin de oordelen op de indicatoren staan. Vervolgens lichten we die oordelen in onderlinge samenhang toe.

3.1. Algemeen Beeld

Wij beoordelen de kwaliteit van het onderwijs op het Hervormd Lyceum Zuid, afdeling vwo als voldoende. De afdeling heeft op het overzicht Onderwijsresultaten 2016 slechts één indicator onder de norm, te weten het Examencijfer (E). Deze indicator laat overigens wel een positieve ontwikkeling naar 'boven de norm' in 2017 zien.

Er zijn binnen het onderwijsproces slechts enkele tekortkomingen, te weten de in onvoldoende mate doelgerichte opbouw van lessen en het gebrek aan afstemming op verschillen tussen leerlingen.

De kwaliteitszorg is voldoende, maar de heldere plannen die er nu liggen, zijn nog zo pril dat van borging in het onderwijsproces nog geen sprake is.

3.2 Kwaliteits- en nalevingsprofiel

In onderstaande tabel staan de indicatoren die in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader voortgezet onderwijs. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda voor indicatoren van de onderwijsresultaten:

1. onder de norm
2. boven de norm
3. niet te beoordelen

Legenda voor andere indicatoren:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed

Wij hebben daarnaast onderzocht of de school voldoet aan de naleving van enkele wettelijke voorschriften. Dit wordt tot uitdrukking gebracht met de score 'ja' of 'nee'.

De onderwijsresultaten liggen op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie verwacht mag worden		1	2	3
R.1	Onderwijspositie t.o.v. advies PO		•	
R.2	Onderbouwsnelheid		•	
R.3_V	Bovenbouwsucces voor de afdeling vwo		•	
EX_V	Examencijfers voor de afdeling vwo	•		

De leerlingen krijgen voldoende tijd om zich het leerstofaanbod eigen te maken		1	2	3	4
4.3	De leerlingen maken efficiënt gebruik van de onderwijstijd.			•	

Het (vak)didactisch handelen van leraren stelt leerlingen in staat tot leren en ontwikkeling		1	2	3	4
7.1	De onderwijsactiviteit heeft een doelgerichte opbouw.		•		
7.2	De leraar geeft een begrijpelijke uitleg.			•	
7.3	De leerlingen zijn actief betrokken.			•	
7.4	De leerlingen krijgen effectieve feedback op hun leerproces.			•	

De leraren stemmen hun didactisch handelen af op verschillen tussen leerlingen		1	2	3	4
8.2	De leraar stemt de instructie af op verschillen tussen leerlingen.		•		
8.3	De leraar stemt de verwerking af op verschillen tussen leerlingen.		•		

De school biedt effectief aanvullend onderwijs en ondersteuning aan leerlingen die dat nodig hebben. (basisondersteuning)		1	2	3	4
9.1	De school volgt systematisch de vorderingen van de leerlingen aan de hand van genormeerde toetsen.			•	
9.2	De school bepaalt wat de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte is van individuele of groepen leerlingen.			•	
9.4	De school voert de ondersteuning planmatig uit.			•	

De school bewaakt de kwaliteit van haar opbrengsten		1	2	3	4
12.1	De school evalueert systematisch de opbrengsten.			•	

De school bewaakt de kwaliteit van haar opbrengsten		1	2	3	4
12.2	De school werkt doelgericht aan de kwaliteit van de opbrengsten.			•	

De school bewaakt de kwaliteit van het onderwijsproces		1	2	3	4
13.1	De school evalueert systematisch het onderwijsproces.			•	
13.2	De school werkt doelgericht aan de verbetering van het onderwijsproces.			•	
13.3	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsproces.		•		

N1. Toelating voortgezet onderwijs		ja	nee
N1.1	Het bevoegd gezag baseert zijn beslissing over de toelating van leerlingen tot het eerste schooljaar op het schooladvies van de basisschool dat voor 1 maart wordt vastgesteld.	•	
N1.2	Indien het schooladvies naar aanleiding van het resultaat van de centrale eindtoets of een andere toegestane eindtoets wordt gewijzigd, dan baseert het bevoegd gezag zijn beslissing over de toelating van leerlingen tot het eerste schooljaar op dat gewijzigde schooladvies.	•	

N2. Verzuim en voortijdig schoolverlaten		ja	nee
N2.1	De schoolgids bevat informatie over: het percentage leerlingen dat de school zonder diploma verlaat (VSV).	•	
N2.2	De schoolgids bevat informatie over: Verzuimbeleid	•	

N3. Passend onderwijs		ja	nee
N3.1	De schoolgids bevat informatie over: De wijze waarop de ondersteuning van leerlingen die extra ondersteuning behoeven wordt vormgegeven.	•	
N3.2	De schoolgids bevat informatie over: bij welk(e) samenwerkingsverband(en) het bevoegd gezag van de school is aangesloten.	•	
N3.3	In het schoolplan is het onderwijskundig beleid opgenomen waarbij tevens het schoolondersteuningsprofiel is betrokken (de voorzieningen die zijn getroffen voor leerlingen die extra ondersteuning behoeven).	•	

3.3 Toelichting bij kwaliteitsprofiel

Het kwaliteitsprofiel lichten we hieronder toe. Daarbij komen achtereenvolgens de volgende aspecten aan bod: Onderwijsresultaten, Onderwijsproces en Kwaliteitszorg.

Onderwijsresultaten

De onderwijsresultaten van de afdeling vwo zijn inmiddels voldoende. Drie van de vier indicatoren liggen boven de schoolspecifieke norm. Dit betreft de indicatoren 'Onderwijspositie ten opzichte van advies Primair Onderwijs' (R1), 'Onderbouwsnelheid' (R2) en 'Bovenbouwsucces' (R3). Op het moment van het onderzoek naar kwaliteitsverbetering ligt de indicator 'Examencijfer' (E) over drie examenjaren berekend nipt onder de norm. Volgens de septemberresultaten 2016 zal deze indicator op het overzicht 'Onderwijsresultaten 2017' naar alle waarschijnlijkheid boven de schoolspecifieke norm komen, waardoor er op dat moment geen tekortkomingen in de onderwijsresultaten van de afdeling vwo meer zullen zijn. Naast de resultaatgerichte verbeteracties van de verschillende onder de maat presterende secties en de verbeteractiviteiten gericht op een aantal basis kwaliteitsvoorwaarden in de les (met name het activeren van de leerlingen tijdens de les en het geven van effectieve feedback), heeft ook de meer leerlinggerichte ondersteuning van examenkandidaten met hiaten duidelijk z'n vruchten afgeworpen.

Onderwijsproces

Ter verificatie van de reeds voldoende kernindicatoren rond leskwaliteit hebben wij een substantieel aantal halve lessen geobserveerd. Uit deze lesobservaties is gebleken dat het merendeel van de basisvoorwaarden nog steeds in voldoende mate aanwezig is. Wij zijn in tegenstelling tot de vorige twee onderzoeken, kritischer ten aanzien van de doelgerichte opbouw van de lesactiviteit. Naast enkele goede voorbeelden, was de doelgerichte lesopbouw - met een duidelijke start en einde van de les en een helder geformuleerd lesdoel met daarbij behorende activiteiten - bij een groot deel van de geobserveerde lessen niet meer aanwezig en wordt dan ook als onvoldoende beoordeeld. Dit betekent dat de afdeling scherp moet blijven op de basisvoorwaarden die zij met elkaar hebben afgesproken over een goede vwo-les op het Hervormd Lyceum Zuid om terugval in leskwaliteit te voorkomen.

Verder moet de afdeling blijven inzetten op de afstemming op verschillen tussen leerlingen op het gebied van instructie en verwerkingsopdrachten. Dit hebben we nauwelijks aangetroffen, terwijl de leerlingenpopulatie van de afdeling vwo van het Hervorm Lyceum Zuid hier wel baat bij zou hebben.

De ondersteuning en begeleiding op het Hervorm Lyceum Zuid hebben wij op alle onderzochte onderdelen als voldoende beoordeeld.

Allereerst maakt de school gebruik van landelijk genormeerde toetsen. Deze toetsen worden niet alleen afgenomen maar ook geanalyseerd op individueel leerlingniveau. Ook wordt er over de resultaten op klasniveau gerapporteerd. Hieruit valt te lezen op welk referentieniveau een leerling en/of een groep van leerlingen presteert maar ook welk lezerstype een leerling is. Deze gegevens zouden een goede basis kunnen vormen om te komen tot een betere afstemming op verschillen tussen leerlingen.

De school heeft een heldere ondersteuningsstructuur waarin voor iedere functionaris duidelijk is wat zijn of haar taak is. Voor de relatief grote groep leerlingen die de diagnose dyslexie hebben, is een apart dyslexiebeleid opgesteld. Ook heeft de school een taalbeleidsplan om achterstanden zoveel mogelijk weg te werken of te voorkomen.

Kwaliteitszorg

De nieuwe schoolleiding heeft met fris elan het verbetertraject van de afdeling vwo voortgezet. Een belangrijke verandering in de aansturing die het team ten opzichte van de jaren ervoor ervaart, is de transparantie in de communicatie vanuit de leiding.

De onderwijsresultaten zijn ook voor de nieuwe leiding een belangrijk uitgangspunt, waarbij zij van de verschillende secties vraagt op een planmatige wijze te werken aan de verbetering van de leerresultaten op langere termijn. Er is een gesprekkencyclus met de verschillende secties, waarbij dit punt centraal staat en verantwoording ten aanzien van de onderwijsresultaten afgelegd wordt.

Als vervolg op het vorige verbeterplan heeft de schoolleiding voor het schooljaar 2016-2017 een aantal heldere speerpunten geformuleerd, te weten: 'aanpak verzuim', 'verbeteren onderwijskwaliteit', 'verder ontwikkelen Universalis' en 'de werving van vwo-leerlingen'.

Het concrete jaarplan omvat voor het team herkenbare doelen en acties, waardoor het ook een gedragen geheel is. Het schooljaarplan is ten tijde van het onderzoek nog zo pril dat de doelen die de school zichzelf stelt nog onvoldoende zichtbaar zijn in het onderwijsproces, waardoor van daadwerkelijke borging van de kwaliteit van het onderwijsproces nog niet gesproken kan worden.

Ook de terugval ten aanzien van de leskwaliteit op het gebied van de doelgerichte lesopbouw is voor ons een reden om nog niet overtuigd te zijn dat de kwaliteit van het onderwijsproces geborgd is. Om deze redenen wordt indicator 13.3 dan ook als onvoldoende beoordeeld.